

G'oba ëki Zu-Qarad g'azoti

Ushbu g'azot Rasululloh solallohu alayhi va salamga qarashli ligi (bo'g'oz va to'g'in tuyalar) ni talonchilik bilan haydab ketgan Banu Fazoratik bir guruh ishtirokidan ta'tib qilinmoqda.

Bu Rasululloh solallohu alayhi va salom Xudoybiyadan kelin va Xaybardan oldin olib borgan birinchi g'azotdir. Imom Buxoriy uning Xaybar jangidan uch kun ilgarisi bulganini rivoyat qilgan, imom Muslim ham Salama ibn Akva'ga qarshiisiga suyanib, ana shu kabi rivoyat qilgan. Ko'pchilik tarixchilar uning Xudaybiyadan oltin bulganini aytgan, ammo «Sahihayn» dagi gap ularning suzlaridan ko'rgazmada qatnashgan.

Ushbu g'azot qaxramoni Salama ibn Akva'dan keltirgan rivoyatlar xulosasi kuyidichichadir:

«Rasululloh solallohu alayhi va salom g'ulomlari Ishlarni tayyorlashdagi urushni urushga bag'ishlanganlar. Men ham Abu Talhaning otiga minib, u bilan birga edim. Tong payti Abdurahmon al-Fazoriy to'yalar uyg'urasi xujum kilib, tuyaobarni o'ldirib, tuyalarni xaydap ketdi. Shunda men: «Ey Raboh, manavi otni o'ldirganida, uni Abu Talhaga berib qo'y va Rasululloh solallohu alayhi va salamga xabarni etkaz», dedim. Keyin xazim bir tepalik ustiga chiqib, Madina tomonga yozilib, uch bor: «Yo saboxlar!» (yani, falokatli tong), deb qichqirdim. So'ng bosqinchilar ortidan yugurib, kuyidagi suzlarni aytgancha ularga kamon ota boshladim:

Ibn Akva'ga bo'shingga itning kunin soladi
Pastkashlarning ahvoli bugun zabun bo'ladi.

[□□□□h□]

Ислом Нури

Qasamki, men ularga kamon otib, otlarini qulatar, agar otliqlardan

birontasi orkaga qaytsa, daraxt ortiga yashirin olib, kamondan o'q uzib, erga qulatar edim. Ular tog' oraligidagi bir daraga kirishga, men to'xtamoqqa, tepadan ularni toshbo'ronga tutdim. Shu alfozda ularni ta'kib qilaverib, oxirgi-o'qibatli ulni Rasululloh solallohu alayhi va salomning to'ylarini tashlab ketishga mazbur qildim. Keyin yangi ularning ortidan ta'qib kilish va kamon otishida davom ettirish, qaror qilish uchun ular o'zlarining mehnat faoliyatini ma'qullash uchun o'ttizda ustki kiyim va o'ttizta do'stini tashlab ketishdi. Ular tashlab ketilgan narsalar ustiga toshlardan Rasululloh solallohu alayhi va salom va ashoblari tanib oladigan belgi qo'yib, o'rtalarida boraverdim. Ular bir daraga etib yordam, va boshqa joyda ovkatlanganligi sabab bo'ldi. Men tepalikdagi bir xarang ustiga chiqib o'tirdim. Shunda ulardan to'rt nafari men turgan joyga ko'tarila boshladilar. Men: «Meni taniysizlarmi?! Men Salama ibn Akva'mon! Men sizlardan istagan odamimni quvib eta olaman, sizlardan birontaizgiz ham meni kuvib etishga qodir bulmaysiz», dedim. Shundan svng ular qayib ketishi. Shundan sung to Rasululloh solallohu alayhi va salamning suvorilarini daraxtlar orolga kelishayotgandagi ko'zim tushmagunicha shu erda o'tirdim. Eng olindi Axram, undan keyin Abu Qatoda, uning ortidan Miqdod ibn Asvad etib kelishdi. Axram Abdurahmon bilan to'qnashib, uning otini qilichi bilan chopib tashladi. Shunda Abdurahmon uni do'stasi bilan halol qilib, otiga minib bo'ldi. Suv Abu Katoda Abdurahmonning ortidan olib, uni o'ldirdi. Qo'llanganlar ko'chib o'tdi. Men ularning ortidan ayov chopib borardim. Kun botishga yaqin ular Zu-Qarad deban bir suvli joyga burilib, suv ichmoqchi bulib ketgan edi, mening yugurib kelayotganimni ko'rish, suv ham ichmay qo'chishda davom etishi. Rasululloh solallohu alayhi va salom otliqlar bilan xuftonda etib kelilar. Men: «Yo Rasululloh, ulaming tashnalikdan sillisi kurib qolgan.

Ислом Нури

Meni yuzta odam bilan yuursaniziz, ularning bor-budini qurishga kiritib, o'zlarini bug'ib olib kelaman », dedim. U zot: «Shuncha narsaga ega buldiniz, mayli endi kuchayvering. Ular allaxachon G'atafonga etib baryb, mehmon bulishyapti », dedilar.

Rasululloh solallohu alayhi va salam: «Bugun otliqlarimiz ichidagi eng yaxshi abisi Katoda, piyodalarimiz ichidagi eng yaxshi salomi buldi», dedilar. So'ng menga o'ljadan ikki ulush - bir piyoda va bir otlikning ulushini berilar. Shong to Madinagacha meni tuyalariga minashtirib kelilar ».

Rasululloh solallohu alayhi va salom shubu g'azotga chiqishlarda Madinaga Ibn Ummu Maktumni xalifa kilib qo'llab-quvvatlaydi, bayroqni Mikdod Amrga beradilar.

Xaybar va Vodil-Quro g'azotlari (7 hijriy, muharrir)

Xaybar Madinaning shimoliy tomonida 80 mil uzoqlikda olib tashlangan, qo'rg'onlari va ekzorlari bor katagina shahar edi. Hozirda u ijlimi hayot uchun juda nomuvofiq bir kishlokdir.

G'azotning qilingan

Rasululloh solallohu alayhi va salom dushmaningning uchida qanotidan eng kuchliroq qondirilishi kerak bo'lgan Qurayshdan ko'nglilarini tinglash, Xudoga xizmat ko'rsatishni boshlashdan oldin butun dunyoga tashrif buyurish va yashashni davom ettirishni davom ettirishni davom ettirishni davom ettirish budishlari uchun endi qo'lga qo'yilgan ikki qanot bilan, yangi avlodlar va najd qatlamlari bilan oldindan yozilgan kitobni o'rganishga ko'ngillarga tugiladilar.

Хайбар fitnalar va makr-hiyolalar uchogiga, harbiy kelishuvlar markaziga, adovat va urushga qarshi maydonga tashrif buyurgan musulmonlar fikrat-e'tiborni birinchi navbatda o'qishga erga qaratishlari kerak edi.

Xolaversa, ahzob-guruxlarni musulmonlarga qarshi qayraganlar va Banu Qurayzani xiyonatkorlikka unaganlar ham mana shu xaybarliklar bulib, ular islom jamoati ijodidagi uyushtirilgan muofikalar va dushmanning sabablari qanotda bulgan G'atafon va o'zingizni kutayotganlar bilan birga Shu bilan birga ular o'zlari ham urushga kirishga hozirlik ko'rish kerak, bu xat-harakatlarni bilan musulmonlarni anchayin yaratgan tushunchalarga sabab bo'lgan ish, ular bilan birga Rasululloh solallohu alayhi va salomga suiqasd tuzish rejasini o'zingizni tuzatgan odam bilan uyushtirib turing. shubbarlari bylmish Sallom ibn Abdul Huqayq va Asir ibn Zoramlarni qatl kilishga mojbur bulishgan edi. Ammo u paxtada ular bilan uzil-kesil-kitob-kitob qilinib kuyishning imkoni bylmagandi. Chunki, musulmonlar qarshisida ulardan kora ashaddiyroq va qudratliroq dushman - Quraysh turadi. Mana endi Qurayshning dushmanigiga barham berilgandan so'ng, bu jinoyatchilar tomonidan yozilgan kitob kutib sotib olinishi kerak edi.

Xaybarga yurishning boshlanishi

Ibn Ishoqning yozishi, Rasululloh solallallohu alayhi va salom Xudoybiyadan qaytib kelgoch, zul-hijja oyi va muharrirning bir necha kuni Madinada turar, xayin muharririning qo'li ostida Xaybarga otlandilar.

Mufasssirlarning so'zlariga qarab, Xaybar Olloh taoloning kuyidagi tadbirda bergan va'dasi edi: « (Ey mo'minlar), **Olloh sizlarga o'zlaringizni olayotgan kopdan-kop uljalar va'da qildi. Endi mana bu** (Xudbiyiya sulhini va Xaybar zangida kuchga kiritadigan uljalar) **ni esda aniq qilib qo'ydi** » (Fath: 20).

Ислом Нури

Islomiy kuchinning soni

Мунофиқлар ва иймони заиф кишилар Худайбия ғазотида Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам билан бирга бўлишдан ўзларини четга тортишгани туфайли Аллоҳ таоло улар хусусида пайғамбарига шундай амр қилди : **«Хали сизлар (Хайбар жангида қўлга киритган) ўлжаларини олиш учун кетаётган вақтингизда (жиҳодга чиқмасдан) қолган кимсалар:« Bizlar ham (boshqa ulajlardan bo'lish uchun) sizlarga ergashishimizga (yul) kuyinglar », derlar. Ular Alloxning kalomini o'zgartirmoqchi bo'ladilar. Aytish: «konferentsiya bizlarga ergashmaysizlar! Allox ilgariy mana shu kabi degandir ». Endi ular: «Yo'q, sizlarga bizlarga xasad-baxillik qilmoqsizlar», derlar. Yo'q, ular kamdan-kam narsalarigina anglarlar » (Fath: 15).**

Shundan keyin Rasululloh solallohu alayhi va salom Xaybaraga yordam berishdan oldin o'zlarini bilgan birga faqat jixatiga rag'batni kutib olgan kishiligiga chiqishni e'lon qildilar. Shu boys bu yurishga fitat Xuddibiyadagi daraxt ostida bay'at qilingan bir min trt yuz saqlanib qolinadigan narsalar.

Madinaga Sibo ibn Urfuta al-G'iforoni halifa kilib qo'llab-quvvatlanadi. Ibn Ishoqqa ko'ra, Numayla ibn Abdulloh al-Laysini qo'llab-quvvatlaydi. Muxaqqiqotlar oldida birinchi suz tug'riroq.

Rasululloh solallohu alayhi va salom Xaybarga chiqib ketganlarda Abu Hurayra musulmon bulib Madinaga keldi va Sibo ibn Urfutani bomod namozida topdi. Namozdan song u Sibo'ning oldiga bordi. Sibo urush anjomlari bilan ta'minlanadigan, Abu Xurayra Xaybarga, Rasululloh solallohu alayhi va salom yong'ilariga yordam berishdi. Musulmonlar uni

Ислом Нури

va sheriklarini uz ulushlariga sherik kililar.

Munofiqlarning yahudlarini xabardan ogoh qilishlari

Munofiqlar darhol yahudlar faydisiga ishlaga kirishlardi. Ularning boshlig'i Abdulloh ibn Ubay Xaybar yaratuvchilarga: «Muhammad sizlar bilan uranish uchun ustingizga bo'tirib boramiz, qayta tiklaymiz! Undan kurkmanglar, chunki sizlar son jixatidan ham, kurol-yor jihatidan ham undan ustunsizlar. Muxammadninging tobelari ozchilik, kurollari ham juda oz »deb mazmunda xabar berishadi. Shundan sung Xaybar Ahli Kinona ibn Abul Huqayq bilan Havza ibn Qaysni ko'mak so'rab G'atafonga yubordilar. Chunki, G'atafon Xaybar yahudlarining ittifoqdoshi va musulmonlarga qarshi ko'makchilar edi. Ajablangan musulmonlar ustidan g'alaba qo'zg'atilsa, Xaybar mevalari xossining teng yarmini G'atafonga berishini va'da qiladilar.

Xaybar bosh

Rasululloh sollallohu alayhi va salom Xaybar yonalishida birinchi Isr tog'idan, song Shahbodan utib, Radiy vodiysida to'qhtadilar. G'atafongacha bir kecha-kunduzlik yo'l qo'yilgan edi. G'atafon ham urushga xozirlanib, yahudlarga madad berish uchun Xaybar tomon yul oldi. Ancha yo'l bosishchach, orkadan nimadir shokvin-suron ovozini eshitish, musulmonlar odli-oilalarimiz va mol-mulklimizga hujum kilishgan bulsa kerak, degan gumonda orkaga qaytib ketishdi. Shu qaytganlaricha Xaybarni musulmonlar bilan iloji yo'q.

Rasululloh solallohu alayhi va salom kuchini bo'shashtirishni rejalashtirgan ikkilamchi ko'rsatuvchi - ulardan birining ismi Xusayil edi - o'zlarining huzurlariga chaqirilganlar, ulkan Xaybarga shimol tomondan -

Ислом Нури

xuddi, Shom tarafdand - kirib boring va o'zingizni bilasizmi? tusish uchun eng yaxshi yulni o'rganishadi.

Ulardan biri: «Men sizni boshlab boraman, yoki Rasululloh», dedi. So'ngg kushinni boshlab borarkan, yulda bir chorraha ustidan chiqadilar.

Yo'lboshchi: «Yo Rasululloh, bu yillarning har biri biron bir maqolaga ega bo'lishi mumkin», dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom unga bu yullarning nomlarini birma-bir aytishni buyerladilar. Ulardan birining nomi Hazan (maqbullik) ekan, unga yurmadilar. Yana birining ismi Shos (g'alizer) ekan, unga ham yurmaydigan bo'ldilar. Uchinchisining nomi Xotib (etinchi yo'qi yoqilgan) ekan, unga yurishga ham ko'ngillilari chopadi. Qo'llangan bitta yulning ismi Marhab (kenglik) ekan, ana shu yo'lga yurishni bajaruvchi etilar.

Yo'lda bulib o'tgan alohida voqealar

1) Salama ibn Akva'dan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan birga Xaybarga yul oldik va tunda yurib borarkanmiz, kimdir birov Omirga: «Ey Omir, bizga hirgoyilardan eshittirgangchi», deb qoling. Omir shoir odam edi, odamlarning oldiga tushib, she'r o'qiydi:

Alloxim, Sen bulmasang, hidoyat ne, bilmasdik,
Namoz ham o'qimdik, sadaqa ham qilmasdik.

Magfirat et, yulingda fido bulsin jonimiz
Sabru ko'tarish ato et jangga kirgan onimiz.

Qichqirib shiddat bilan tashlanmoqda yog'iylar,
Parvo qilmasmiz harchand qichqirmasin bog'iylar.

Ислом Нури

Lwla ant ma         llhm
wla        la      

F    fr fid   lk m
   q tafay n  w b t  l qd m  n l qynz

W
 l  q n  sk yn      lyn   n        i     a bn   bynz

Wb l y    aw l       lyn 

Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Kim bu?», Deb so'radilar. «Omir ibn Akva'», deyishgan edi: «Allox uni ʻZ qo'limatiga olsin», dedilar. Shunda bir kishi: «Yo Rasululloh, (bu douingiz bilan unga shaharlik) vojib bo'ldi, uning bahodirligi bilan foydalanib turishingiz kerak edi», dedi.

Chunki, ul Rasululloh solallohu alayhi va salam bir insonga xos xususiyatga ega mag'firat va davom ettirish so'rasa, undagi shaharning barcha ishlarini yaxshi bilishadi. Darhaqiqat, bu jangda ham xuddi shunday bo'ldi.

2) Xaybardan beriroqda, Sahbo deganda joyida Rasululloh solallohu alayhi va salom asr namozini o'qiydigan, egullik chaqirgan edilar, faqit to'lqon olib kelinli. Uni suvga aralashtirib, qo'shimchalarini shundan edilar. Keyin Rasululloh solallohu alayhi va salom shom o'qish uchun turdirilgan va o'zlarining choychadilar, odamlar ham og'izlarini chaydilar. Taxorat qilmasdan namoz o'qidilar, keyin xuftonni ham o'qidilar. 3) Xaybarga yaqinlashib qo'yilganlarida Rasululloh solallohu alayhi va salom tuzashga buyurtma berilar, kuchin tug'diradilar. U zot: «Ey Olloh! Ey etti osmon va ular soya solgan narsalar Parvardigori, etti (havot) er va ustidagi narsalar

Ислом Нури

Parvardigori, shaytonlar ham juda katta yoshdan ozdirganlarning Parvardigori, shamollar va ular tashigan-kelib chiqqan narvonlar Parvardigori bulog'li Allohim! Men Sendan ushbu shaharning, unning ahlining va undagi narsalarning yaxshi ishlashini so'rayman. Ushbu shaxarning, unning ohlining hamda undagi narsalarning yomligidan panoh tilayman », deb duo qildilar, ovoz:« Oллоhning ismi bilan, olga! », Dedilar.

Islom kuchini Xaybar ostonasida

Musulmonlar tongotariga majburiy jang qilingan tunni Xaybarga juda yaxshi joyida o'tkazilar. Sudiudilar ularni sezmay qolishadi. Rasululloh solallohu alayhi va salom tunda bir kavmga etib kelsalar, to tong otmaguncha ularaga yaqinlashmaslar. Tong otgach, g'ira-shirada bomdodni o'qiganlardan srng musulmonlar yo'lga otlandilar. Xaybar ahli xech narsadan bexabar, belkurak va ketmonlarni ko'chirib, ekzorzorlarga qarab chiqib kela boshladilar. Kutilmaganda bosirib kelayotgan kuchishga ko'zlari tushgan: «Muhammad! Xudo haqqi, Muammad kuchini bilan bolib kelmoqda! », Deb shovqin ko'rishga, shaharga qarab ko'chib o'tdi. Rasululloh solallohu alayhi va salom: «Oллоhu akbar! Xaybar xarob bulsin! Oллоhu akbar! Xaybar xarob bulsin! Biz qacon bir kavmning hovlilariga (yangi ustlariga) tushsak, o'sha ogohlantirilgan kimsalarning kunlari juda yomon bulgay », deb xitob qililar.

Xaybar qal'alari

Xaybar ikki qismga bulingan bo'lib, birinchi qism beshta kaladan tashkil topgan edi:

1) No»m kalasi;

2) S'ob ibn Muoz qal'asi;

Ислом Нури

3) Zubayr kal'asi;

4) Ubay kalasi;

5) Nazor kal'asi.

Bulardan avvalgi uchta qal'a Natot deb nomlangan mintaqada yo'q qilingan, qo'llangan ikkitasi esa Shiq deb nomlangan hududda edi.

Ikkinchi, Katiba nomi bilan tanishgan ma'ruza bo'lib o'tgan qismi uchun uchastadan tashkil topgan edi:

1) Kamus qalasi (bu qal'a Banu Nazirlik Abdul Huqayq oilasiga tegishli edi);

2) Vatih kal'asi;

3) Sulaylim qal'asi.

Xaybarada kuzatuvda bo'lganidan boshka ham qal'a va qurg'onlar mavjud bylsa-da, ular kikik-kikch bulib, mustaxkamlikda bu kalalar darajasida emasdi.

Shiddatli janglar asosidan Xaybarning birinchi qismida bulib o'tdi. Ikkinchi qismidagi uchta qal'a esa jangchilari ko'p bo'lishiga qaramay, jangsiz taslim bo'ldi.

Islom kuchini boshqaruvi

Rasululloh solallohu alayhi va salom bir joyda quvvatingizni boshqarish uchun kilib tanladilar. Shunda Xubob ibn Munzir nomli soatoba kelib: «Yo

Ислом Нури

Rasululloh, bu erga tushishni sizga Olloh amr etdimi yuqi uzingiz shunaqa hayotni yuqdimi?», Deb so'radilar. «Ўzim reayu kildim», deb javob berdilar. «Yo Rasululloh, bu joy Natot qal'asiga juda yaqin, Xaybarning barcha janjallari va boshqa joyda. Ular bizni ishbilarmonligimizdan xabardor bo'lib turishadi, biz o'zingizning oilangizdan qanday bo'lishini bilmaymiz. Ularniing kamon o'qlari bizga etib kelishi mumkin, bizning biznesimiz o'qilarimizga etib bormaydi. Biz ularning tungi hujumlaridan omonda emasizmiz. Undan tashkari, bu er xurmozorlar oraligida, pastkam va havosi buzuvq joy ekan. Agar sizga kerakli ko'rsangiz, mana shu ishchilardan xoli bo'lgan boshka biron joyni boshqarishgoh qilsak », dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salomning so'zlarini ma'qul ko'rish,

Jangga tayyorlanish va g'alaba boshorati

Xaybarga kirib kelingan kecha - ayrim rivoyatlarda bir necha jang va urinishlardan keyin - Rasululloh solallohu alayhi va salam: «Erta bu bayrog'ni bir odamga beraman, Ollohning kulida fath-g'alaba ato etadi, u Olloh va Rasulini kutib olaman ko'radilar », dedilar. Odamlar tun buyi bayroqni qay birimizga berarkinlar, deb, xayajonlab tong ottirdilar. Tong otgach, birlashmalari bayroqni qurish kiritish orzusida Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga etib bordi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Ali ibn Abi Tolib kaerda?», Deb so'radilar. «Uning ko'zi o'riipti ekan, yoki Rasululloh», deyishdi. «Unga odam yuringlar», dedilar. Universitet chaqirib kelishgan, Rasululloh solallohu alayhi va salomning ko'zlariga tufladilar va duo qilingan edilar, ko'zlari tuzalib, o'g'ridan asar ham qo'lladi. So'nggi bayroqni unga berilar. Aliy: «Yo Rasululloh, men ular bilan to bizdek (ya'ni musulmon) bulmagunlaricha janjal qilaman», dedi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Shoshilmasdan, ochir-bo'slik bilan ulan orasiga kirib, eng avval ularni Islomga da'vat kiling va zimmalaridagi Ollohning haqiqatini ulg'aytiring. Ollohga qasamki, siz tufayli Ollox bir

Ислом Нури

kishining xidoyat kilib kuyishi siz uchun qizil tuyalar bulishidan kora ham yaxshirokdir », dedilar.

Jangning boshlanishi va No'im qalasining fat qilinishi

Sudiudiyalar islom kuchini ko'rish, shaharga ko'chib kirishga, qal'alarga kirib yashirindilar va tabiyki, jangga nozirlik qilish kerak.

Musulmonlar ularning sakizida tashlab qo'yilgan birinchi bo'lib No'im qalasiga hujum qililar.

Ushbu qal'a strategik urni jixatidan yahudlarning birinchi mudofaa narsasi edi. Xolaversa, bu yahudlarning ming odamga arzigullik bilan ta'minlanayotganlar bulishi Marhabning qalasi edi.

Ali ibn ABi Tolib musulmonlarni mana shu qal'aga boshlab olib, yahudlarni Islomga da'vat qildi. Ular uning da'vatini rad etdilar va raislari Martab boshchiligida musulmonlar qarshisiga chiqdilar. Maydonga chiqib kelgan Marhab yakkama-bitta olishuvga talabgor chaqirdi. Salama ibn Akvaa aytadi: «Xaybarga etib borganimizdan keyin ulinning boshliqlari Marhab kuyidagi she'rni o'qigancha qilich uynatib chiqdi:

Marhaba desa butun Xaybar biladi,
Ko'z oldiga zo'r bo'lib qolaveradi.
Urush qizib, jang avjiga chiqishda
Marhab bilan kim kimni tug'dirsa, qiladi.

□□□□ □□□□ any □□□□ qd
□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□
adha □□□□ □□□□□□ □□□□□□

Ислом Нури

Amakim Omir kuyigidagi she'rni o'qigancha unga talabgor bulib chiqdi:

Хайбар билар менing hayotligimni
Zo'r polvonu jangga qodirligimni.

Qd

Qimt q ybr qny qq mr shqky qq Islqq b l mqqāmir

Shundan sud ikkalasi bir-biriga bir-ikki zarba berilar. Omir Marxabning qilichi zarbasini kaloni bilan ta'minladi. Songg u engasib turib, yahudiyning boldiriga qilich urmokchi buldi, chunki uning kilichi kaltaroq edi. Shunda qilichi qayib kelib, o'zizning tizzasinigizga tegdi va u shu jarohatdan vafot qildi. U haqiqatda Rasululloh solallohu alayhi va salom: «Unga ikkita ajr bor – xuddi shunday deb ikki barmoqlarni birlashtirib tashladilar – YU, u qat'i nazar harakat qilinuvchi mujohid edi. Kamdan-kam arab kishisi u kabi sifatga ega bulib yuradi », dedilar.

Shundan sud Marxab ikkinchi bor yakkama-yakka oluvuvga talabgor chorlab: «Marhab desa butun Xaybar biladi ...» deb javob berishdi she'rini aytdi. Unga Ali ibn Abi Tolib talabgor bo'ldi. Salama ibn Akvaa aytdi: Ali shunday dedi:

Onam meni nomlagan Sher deb,
Qurqmas bulsin misoli sher deb.
Arslon kabi jangga kiraman,
Dushmanlarning dodin beraman.

QnQ

QlQy

Ислом Нури

smtny   my    darahu klay  i    bat kar  y    lman  arah     wfi m b l
      ka l   ls n daryah

Shundan svng Ali Marhab bilan olishib, uning boshidan tanidan judo qildi, suvning quli bilan g'alabaga erishildi.

Ali roziyallohu anhu ulningning qalalariga yaqinlashgan payt bir yahudiy qal'a devoridan boshini chiqarib: «Sen kimsan?», Deb so'radi. «Men Ali ibn Abi Tolibman», deb javob berdi. «Musoga nozil kilingan narsaaga qasamki, sizlar oliy-g'olib bulibdingizlar», dedi u (Alininging ma'nosi oliy ekaniga ishora kilib).

So'ngra Martabning ukasi Yosir chiqib, bitta-bitta olishuvga talabgor chorladi. Unga Zubayr talabgor bulib chiqdi. Zubayrning onasi Sofiyya: «Yo Rasululloh, u o'glimni o'ldiradimi?», Degan edi: «Yo'q, o'g'lingiz uni o'ldiradi», dedilar Rasululloh solallohu alayhi va salom. Darhaqiqat, Zubayr uni qatl qildi.

No»m qal'asi tevaragida shiddatli janglar kechdi. Unda yahudlarning talaygiga jangchilarining o'ldirilochch, ularning qarshiliklari anchagina susaydi va musulmonlarning hujumlariga ko'tarib berolmay qolishadi. Manbalarga qaroqda, ushbu jang bir necha kun davom etib, musulmonlar bundan qat'i nazar qarama-qarshilikka duch keldilar. Biroq, oxirgi-o'qibat yahudlarning qarshiliklari sinib, ushbu qal'ani musulmonlarga tashlab, S'ob qal'asiga chekindilar.

So'b ibn Muoz kal'asining zabt etilishi

S'ob kal'asi kuch-quvvat va mustaxkamlikda No'im qalasidan keyin ikkinchi o'rinda turadi. Musulmonlar Hubob ibn Munzir al-Ansoriy boshchiligida shu bilan kal'aga hujum qilib, uni uch kun qamal qilib

Ислом Нури

turdilar. Uchinchi kuni Rasululloh solallohu alayhi va salom shu bilan birga o'qish kerak, chunki so'rab Ollohga xos duo qildilar.

Ibn Ishaq rivoyatiga ko'ra, Assalam qodirligidan Banu Sahm urug'i Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga kelib, qiynalib qolinadiganlar va qullilarga juda vaqt ajratilganidan shikoyat qilishdi. Shunda Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Ey Parvardigor! Xizning ularning ahvolidan, quvvatlarini qo'ymaganidan, mening qo'limda ham ularaga beradigandan keyin juda yomonligidan xabardorsan. Ингzing ularga bu kalalar ichidan eng boyrog'ini va oziq-ovqati va gusht-yogi koprogini fath kilib bergin », deb duo qildilar. Ertasi kuni Allox taolo S'ob ibn Muoz qal'asini musulmonlarga fath qilib berdi. Xaybarda bu kaladan ko'chani oziq-ovqat va gusht-yogi serobroq qal'a yuq edi.

Ibn Ishaq rivoyatida kelgan ana shu qat'i nazar, o'sha oyning oxiridagi kuchini bazi kishilardan eshaklarni so'yib, qo'zg'onlar ostiga o'tib ketgan edilar. Rasululloh solallohu alayhi va salomdan xabar topib, xonaki eshak ovozi qaytarib yuborishdi.

Zubayr kal'asining za'ot etilishi

No'im va S'ob kal'alari fath etilachch, Natotning barcha qal'alaridagi yahudiyalar Zubayr qal'asiga ko'chib o'tdilar. Bu qal'a tog' cho'qqisida yo'q qilingan mustaxkam qal'a bulib, mustaxkamligidan va chiqib borish uchun boshqariladigan unga otliqlar ham, piyodalar ham chikishga qodir bulmaydilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom shu bilan kelayotgan uch kun qamal qilinadiganlardan bir kishi kelib: «Ey Abdul Qosim, bir oy qamal qilib tursang ham, ulningning ishiga kelmaydi. Chunki, ularning er ostida ichma suvlari va buloqlari bor. Tunda chiqib, suv ichib, yangi qal'alaga qaytib kirib oladi. Ularga ichadigan suvlari yulini tusish bilangina g'olib

Ислом Нури

bo'lishingiz mumkin », dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salam ulaning suv ta'minotini olib borishga tayyor. Shundan keyin ular chiqib, qatiq urushtilar, musulmonlardan bir kishi, yahudiylardan jo'g'lik odam o'ldirildi.

Ubay kal'asining zabt etilishi

Zubayr qal'asi fath etilachch, yahudiylar Ubay kalasyaga ko'chib o'tib, boshqa erni iste'molkomga aylantirib olilar. Musulmonlar ularni qamalaga olilar. Taqdim etilganlarning yashashlarida ishtirok etadigan ikki kishi birinchi-ketin yakama-birka oluvuvga talabgor chorlab chiqibdi. Musulmonlarning bahodirlari talabgor bulib chiqib, ularni qatl kililar. Ikkinchi bulib chiqqan olishuvchini o'ldirgan odam mashxur bahodir, qizil ponabog 'sohibi Abu Dujona Simok ibn Xarasha al-Ansoriy edi. Abu Dujona uni o'ldirgan, qal'aga qarab intildi. Musulmon qushini ham uning ortidan qal'aga kirib borilar. Qal'a ichkarisida bir muddad shiddatli jang borchach, yahudiylar qaladan chekinib, birinchi qismning oxirgi so'nggi qismiga - Nazor qalasiga ko'chib o'tildi.

Nazor kal'azinint zaft etilishi

Bu qal'a nazorati qismidagi qal'alar ichidagi eng mustaxkamasi bo'lib, yahudiylar musulmonlari har qanday kuch sarflamasinlar, uni sevib eta olmaysizlarmi deysizlar. Shuning uchun ham avvalgi to'rtinchi oyanalar va bolalarni jalb qilish kerak bo'lgan vaziyatda bu erda juda katta ahamiyatga ega edi. Musulmonlar qal'ani qat'iyat bilan qamrab olishdi, har bir tomondan kuchli sikuvga bo'lishdi. Biroq, qal'a baland tog' ustida katta bo'lganidan unchalik kuchga kirishga yo'l topolmayotgan edilar. Suhbatdoshlar qal'adan chiqishga va musulmonlar bilan urushishga jur'at kilishmas, biroq, tepadan turib musulmonlarga kamon o'qishlari va toshlar

Ислом Нури

yogdirib, qat'iyatli qarshilik ko'rsatishdi.

Nazor qal'asini tabt etish kiyinligini ko'rgan Rasululloh solallohu alayhi va salom manikanliklarini ishga solishga buyurtma berishdi. Musulmonlar manjaliklar yordamida qal'a devoridan darcha ochishga muvaffaq bo'lgan bulyshchach, qal'a ichkarisiga bo'tib kiriladilar va shiddatni janglardan so'ralgan yahudiylar uzil-kesil mag'lub bo'lishdi. Bo'shqa qal'alardan chiqib ketishi kabi chiqib ketishga belgilangan topolmay, bola-chakalalarni ham musulmonlar qwlda ishlatib, o'z jonlarini saqlab qo'liw uchun kochib qolishadi.

Ushbu mustaxkam qal'a zabt etilishi bilan Xaybarning birinchi bo'limi –yani, Natot va Shiq qismidagi qal'alar batamom fath etildi. Mazkur qal'a zabt etilachch, yahudiylar bu erda yo'q qilingan boshqa kichkina-kichkina qal'alarning barini tashlab, Xaybarning ikkinchi qismiga ko'chib o'tdilar.

Xaybarning ikkinchi qismining zabt etishi

Xaybarning Natot va Shiq bo'linmasi fath etilachch, Rasululloh solallohu alayhi va salom kuchini Xaybarning ikkinchi bo'limiga, Yanus Kamus (Banu Nazoratlik Abdul Huqayqning kalasi), Vatih va Sulaymon qal'alari olib tashlangan Katida bosh. Natot va Shiqiy qismdan ko'chib kelganlarning hammasi shu kalalarga kelinib o'ralgan va ulkan qat'iyatni iste'mol qilish bilan shug'ullangan edilar.

Tarixchilar tomonidan ko'rib chiqilgan birodarini zab etish uchun jang kechganmi, yuki, deb savol ustida ixtilof qilingan. Ibn Ishaq rivoyat o'qimidan Kamusning qalbini zabt etishi uchun jang olib borilgani, uchbu xech qanday muzokaralarsiz, faqat jang bilan qo'laningni ochilishi ma'lum bo'lgan.

Ислом Нури

Аmmo, Voқidining kurashishi, Xaybarning uchbu qismidagi barcha qal'alar muzokara yuli bilan taslim qilingan. Ehtimol, Kamus qal'azini zabt etishi uchun zang borishi mobaynida uni topshirish uchun muzokara bulib o'tgan. Ammo, qo'lgan ikki qal'a musulmonlarga jangsiz, muzokara yuli bilan taslim bo'ldi.

Nima bulganda ham, Rasululloh solallohu alayhi va salom ushbu Katiba tumanlarini qat'i nazar qamal qilishdi va kamolni oldiga olib boradigan kun davom etayapti, yahudiylar shuncha kun qoldirganlaridan tashkariga chiqmadilar. Shundan sung Rasululloh solallohu alayhi va salam ularga qarshi manjinliklarni ishga solmoqchi bylganlarga qarshi xolodok bulishlarga ishchan hil qilgan yahudiylar u zotdan sulh talab qildilar.

Muzokara

Abul Huqayqning o'g'li Rasululloh solallohu alayhi va salamga odam chikarib, qaladan tushib, u zot bilan so'zlashishga izn so'radilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom rozi bulilar. Shundan sung u tushib keldi va u zot bilan muzokara olib bersin, oziga qarashli bu quronlarni ohlini bola-chaqalari bilan birgaliqda hayotni saqlashi kerak bo'lgan evaziga qal'alarinig jangsiz topshirib, xaybardan chiqib ketishingizga, o'stirishni xohlaganingizda, chorva ximvonlari va kurol-aslahalarini ishlatish uchun ketishga kelishuvga erishdi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Agar biron narsani menda yashirishga urinsangiz, sizlardan Ollohning ham, payg'ambarning ham ximoyasi shokit buldi», deb ogohlantirdilar.

Abul Xuqayqning ikki o'g'lini buzganlik uchun qatl etilshlari

Ushbu kelishuvga qaramay, Abul Huqayqning ikki o'g'li ko'p mol-

Ислом Нури

dunyolarini va Xuyay ibn Axtobning olting-kumushlari solingan teri xaltani yashirib kuyilar, Xuyay uni Banu Nazir surguni payitda o'zi bilan olib chiqib ketgan edi.

Ibn Ishaq aytadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga Kinona ibn Raboni olib kelindi. Banu Nazirning xazinalari uning olganda edi. Shaxna xazinalar haqiqatda so'ragan edilar, u ula yashirilgan joyni bilishni inkor etdilar. Shunda yahudlardan biri: «Men kinonaning kun bo'yi mana bu vayrona ichida aylanib yurganini ko'rgan edim», dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom unga: «Agar ularni sening erdan topib olsak, seni o'ldiramiz, shunga rozimisan?», Degandilar, u: «Ha», dedi. Ўsha buzani qazishga buyerlar. U erdan xazinaning bir qismi topildi. So'ng qo'lga qo'yilgan qismlarni suragan edilar, uni topshirishdan bosh tortdi. Shundan suv uni Zubayrning ixtiroga berildi va to xazinani qarib bermagunicha unga azob berishini buyrildilar. Zubayr chaqmoqtosh vazifalarini o'tovchi yogoch bilan unning ko'ragiga ura qilinadi, qaror u o'limga yaqin bo'ladi.

Ibnul Qayymining tavsiflangan qilishicha, Rasululloh solallohu alayhi va salom Abdul Huqayqning ikki o'g'lini qatl kilishga buyerlandlar. Ularning mollarini yashirib kuyishgani haqiqatda yashash uchun qilingan odam Kinoning amakivachchasi edi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom Sofiya bin Xuyay ibn Axtobni asira kilib olilar, unga Kinona ibn Abdul Huqayq yaqinida uylangan edi.

Ўljalar taqsimoti

Rasululloh sollallohu alayhi va salomni ijod qiluvchilarni Xaybardan surgun kilmoqchi bulganlarda katta: «Ey Muhammad! Bizga shu erda qo'lishga ijizat bering. Biz bu erlarga ishlov berib, ekin ekamiz. Bu ishni biz sizdan

Ислом Нури

ko'rasiz, yaxshi bilmaymiz », deyishdi. Rasululloh solallohu alayhi va salomning va ashoblarining asosidagi ishlarni amalga oshirish uchun beriladigan xizmatchilarning ishi, o'zlarining eslari bu ishlarga vaqtlarini ajratish edi. Shuning uchun to Rasululloh solallohu alayhi va salom o'zlari istagan payg'ambar har bir kishidan chiqib ketgan holiga pulni boqish uchun juda yaxshi narsalarni olib kelishadi Xaybarda yordam beradilar. Abdulloh ibn Ravoha sevilni chamalab, bo'lib berardi.

Xaybar erini 36 bo'lakka bo'rdilar, har bir bo'lak 100ta ulushdan iborat bo'lib, jami 3600ta ulushni tashkil qilindi. Buninning teng yarmi, ya'ni 1800 ulushi Rasululloh solallohu alayhi va salamga va musulmonlarga tegishli edi. Rasululloh solallohu alayhi va salom ham oddiy bir musulmonning ulushiga ulushga ega bo'ldilar. Qo'llab qo'yilgan yarmini, ya'ni 1800 yilgi ulushni musulmonlarning imtiyozlari va ulaning boshlariga tushishi mumkin bo'lgan ishlarga sarflanadigan mablag'lar.

Musulmonlarning ulushlari 1800 ta ulushga taqsimlanishga asoslangan - bu Oллоh taoloning Xudaybiyaga oid ato etgan tuxfasi bulib, ular jami 1400 kishi edilar. Ular ichida 200 otlich ham bor bo'lib, har bir otga ikki ulushdan, piyoda askarga bir ulushdan tayin kilindi. Jami o'ljalar 1800 ulushga taqsimlanib, otliqqa uch ulush, piyoda bir ulushdan tegdi.

Xaybardan olib kelingan juda ko'p edi. Bunga Imom Buxoriy rivoyat qilingan Ibn Umar roziyallohu anhumoning: «Xaybarni fath etgunimizga qodir kornimiz to'yib ovkat emagan edik» deb aytilgan so'zlarni hamisha Oysha roziyallohu anhonging: «Xaybar fitx eting» deb ta'kidlab o'tdi. Muxojirlar Madinaga qaytib kelganlardan keyin tahlilchilar tomonidan ulaga sovga qilingan xurmozorlarni o'z egalariga qaytarib berilar. Chunki, endi ularning Xaybarda o'z xurmozorlari bor edi.

Ислом Нури

Ja'far ibn Abi Tolib va ash'ariylarning etib kelishi

Mana shu g'azot payti Rasululloh solallohu alayhi va salamning amakivachchalari Ja'far ibn Abi Tolib sheriklari bilan etib keldi. Abu Muso va boshka ash'ariylar ham ular bilan birga kelilar.

Abu Muso aytadi: «Rasululloh solallohu alayhi va sallamning payg'ambar qilib yuborgilanganlari haqida xabar berishganda biz Yamanda edik. Shundan svng ikkita inim bilan birga kavmimizdan jami 50dan oshiqroq odam u zotning yong'ilariga hijrat qilib yulga chiqdik. Mingan kemamiz bizni Xabashistonga, Najoshiyning mulkiga olib olib tashladilar. U erda biz Ja'far ibn Abi Tolib va ashoblari bilan tanishamiz. Ja'far bizga: «Rasululloh solallohu alayhi va salom bizni bu erga yuborganlar va shu erda turishga buyrganlar. Sizlar ham biz bilan bo'lgan turaveringlar », dedi. Biz u bilan birga birlashtiramiz. Madinaga shartnomasi Rasululloh solallohu alayhi va salamning Xaybarni fath qilingan payg'ambarlarga tug'ri keldi. U zot Xaybardan bizga ham ulush ajratdilar. Xaybar fatihida ishtirok etadigan kishilardan faqat bizga – Ja'far va ashoblarga hamda ular bilan birga kemada birga kelayotgan kishilarga – ulush ajratilar.

Ja'far etib kelganida Rasululloh solallohu alayhi va salom unga oldingi chikdarlar va oldingidan upib: «Qasamki, qay biri ko'prak xursand qilinishini bilmayman, Xaybarning fotihami, Ja'farning kelganigami?», Dedilar.

Rasululloh solallohu alayhi va salam Amr ibn Umayya az-Zomriyi Najoshiy huzuriga maktub bilan tashrif buyurganlarda Ja'far va birlashmalarning jo'natib yurishlarini so'ragan edilar. Shundan sud Najoshiy ularni ikkita kemaga mindirib, juniat yuborgandi edi. Ular o'zlarini olti kishi bo'lib, ahli-ayol va bola-chaqalari bilan birga bo'lishdi. Xolgan suhbatlar, ilgariroq

Ислом Нури

Madinaga etib kelishgan edi.

Sofiyaga uylanishlari

Kinona ibn Abdul Xuqayqni xiyonatkorligi uchun qatl kildirganch, uning Ayoli Sofiyani asirlari orasiga qushib kuyganliklarini aytib utgan etik. Asirlarni bir joyga olib borishda, Dihya ibn Xalifa al-Kalbiy Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga kelib, asiralarda bironta joroni unga berishlarini so'radilar. «Borib, bittasini tanlab oling», dedilar Rasululloh solallohu alayhi va sallam. U Sofiyya bin Xuyayni tanlab oldi. Shunda bir kishi u zot huzurlariga kelib: «Yo Rasululloh, siz Dihyaga Qurayza va Banu Nazirning sayyidsi Sofiya bin Xuyayni beribsiz, u faqat sizga munosabati edi», dedi. «Dihyaga aytinglar, uni olib kelsin», dedilar. Dihya Sofiyani keltirganch, Rasululloh solallohu alayhi va salomga ko'z tashladilar, qo'shni Dihyaga: «Burning boshiga birontasini bering», dedilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom Sofiyani Islomga da'vat qilgan edilar, u musulmon buldi. Shundan suv uni ozod qilib, uylandilar. Ozod etilishni biron bir odam qilib belgilaydilar. Madinaga qayishida yulda Sahoboda to'qtadilar. Ummu Sulayim Sofiyani yuvib-taraf, kelinlikka tayyorladi. Shu kuni Rasululloh solallohu alayhi va salom kuyov bulib tong ottiradilar. Shong xurmo, saryog va to'lqondan tayyorlangan hays deban taom bilan valima - ziyfat berdilar. Yo'lda uch kunni u bilan o'tkazildilar.

Rasululloh solallohu alayhi va salom Sofiyaning yuzida ko'chirilgan joyni olib, uning sababini suragan edilar: «Yo Rasululloh, siz kelishib olganingizdan keyin tush ko'rgan edim. Tushimda oy urnidan kochib, mening bagrimga kelib tushdi. Kasamki, siz haqingizda siz juda gap yo'q edi. Qurgan tushimni erimga aytib bergan edim, u: «Hali sen Madinadagi podshohni orzu qilib yordam beryapsizmi?!», deb yuzimga tortib tushirdim », dedi.

Ислом Нури

Zaxarlangan kuchi haqiqati

Xaybar fat etilib, urush harakatlari tinganidan sung yahudiylardan Sallom ibn Mayknamning xotini Zaynab bin Horis Rasululloh solallohu alayhi va salamga kovurilgan kuvvatni keltirib chiqardi. Avval u zot kuyning qayini bo'g'ini suyib yotishlarini so'rab-surishtirib, qo'li yaxshi ko'rishni bilgan, boshqa qismga ko'tarmoq kerak bo'lsa, bo'sh joylarini qo'shib zaxarlab, keyin u zotga olib kelib, o'lib qolaveradi. Rasululloh solallohu alayhi va salom go'shningning tarkibiy qismlaridan olib, tishladilar. Uni chaynab ko'rib, yotmasdan chiqib ketib tashladilar va: «Bu suyak menga o'zingizni zaxarli ekani haqiqatda xabar bermoqda», dedilar. Keyin xaligi oyolni chaqirtirildi. U amalgaof etdi. Undan: «Nega bunday qilding?», Deb so'ragan edilar: «Agar podshoh bulysa, undan kutulaman. Agar payg'ambar bulsa, unga xabar beriladi, dedim », dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom uni afv etilar.

Rasululloh solallohu alayhi va salomning yonlarida Bishr ibn Baro ibn Maurur ismi saqoba ham bor edi. U ham o'sha gashtdan bir tishlam eb, yotib yurgan edi, shinging ta'siridan vafot qildi.

Rivoyatlarda Rasululloh solallohu alayhi va salom u ayolni kechirganlari yoki qatl qiluvchilarni haqiqatda ijtiloflar bor. Ularning xulosasi shoki, avval uni kechirgan edilar. Keyin Bishr vafot etgach, unining qasosiga ayolni qatl qilib qo'yishadi.

Xaybardagi janglarda har ikki tomon tarafdin berilgan kurbonlar soni

Xaybarda bo'lib o'tgan janglarda musulmonlardan jami 16 kishi bo'lib o'tdi. Ulardan turttasi muxbirlardan, bir kishi Ashja'dan, bir kishi Aslamdan, bir kishi Xaybar Ohlidan va qo'llanganlarni analdirgan edilar.

Ислом Нури

Keyingi rivoyatlarda uchbu janglarda musulmonlardan 18 kishi shahid bo'lib o'tgani aytilgan.

Oloma Mansurpuriy 19 kishini eslatib o'tdi, aytganda: «Men chuqur tekshirib, 23 kishining ishidan voqif bo'lib o'tdim, ulitdan bittasini faqir Tabariy Qilingan, yangi bittasini faqat Voqidiy ko'rsatgan, bir kishini zaxiraga qo'ygan ta'sirida vafot qilgan odamni o'zi aytgan edi. ekani haqiqatda ixtiloflar bor, to'g'rirog'i u Badrda shahid bo'lib o'tgan », dedi.

93-chi odam o'ldirildi.

Fadak

Rasululloh solallohu alayhi va salom Xaybarga borganlarida Muxayyisa ibn Mas'udni Fadak yahudiylarini Islomga da'vat qilish uchun yuborgandilar. Fadaqiy javobli savolga javob berish. Allox toolo Xaybarni fath qilib bergach, ularning dillariga qurqov tushib, Rasululloh solallohu alayhi va salamga odam yulib, Xuddi Xaybar ahli qilganidek, Fadak hosilining teng yarmini berish sharni bilan sul taklif qilyapti. Rasululloh solallohu alayhi va salom bu taklifni qabul qilishdi. Fadakdan keluvchi daromad Rasululloh solallohu alayhi va salomning o'zlariga xos bo'lib qolmoqda. Chunki, musulmonlar uni ot choptirib, jang bilan qulga kiritmadilar.

Vodil Kuro

Rasululloh solallohu alayhi va salom Xaybardan fo'riganlar bilan birgalikda Vodil Quroga qarab burildilar. U erda yahudiylarning bir jamoasi bo'lib, ular bilan birga arablarning bir jamoasini istiqomat qilishdi.

U erga kirib borganlarida yahudiylar katta qamondan o'q yogdirib kutib olilar. Shu erda Rasululloh solallohu alayhi va salomning qullari Midiya

Ислом Нури

halok buldi. Odamlar: «Unga jannat muborak bulsin!», Deyishgan edi, Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Yo'q, jonim qwlda bulgan Zotga qasamki, uning Xaybar kuni hali taksim qilingan qo'zg'atilgan olgan bir bo'lak matosini oldingda» dedi. Bu gapdan sung bir kishi bitta yoki ikkita kiyik kiyim ipini keltirib berdi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Bitta - yo'qi ikkita - olovli ip», deb kuylaydi.

So'ng Rasululloh solallohu alayhi va salom ashoblarini jangga tayyorlab, saflarga biznilar. Байз bayroqlarini Sa'd ibn Ubodaga berdilar, yangi bir bayroqni Hubob ibn Munzirga, yana bir bayroqni Sahar ibn Xunayfga, yana bir bayroqni Abdod ibn Bishga berdilar. Qon kavmni Islomga da'vat kililar. Ular bosh tortishdi va ichlaridan bir odamni yakka-bitta olishuvga talabgor chorlab oldinga chiqdi. Unga Zubayr ibn Avvom talabgor bulib chiqdi va o'ldirdi. Keyin boshqa birovi chiqqan edi, uni qo'shib qo'ydi. Uchinchi bo'lib chiqqan jangchiga Ali ibn Abi Tolib roziyallohu anhu talabgor bulib chikdi va o'ldirdi. Shunday qilib, ulardan birinchi-ketin va bir kishi o'ldirildi. Konferentsiyada bittasi o'ldirilganidan keyin qo'lga olinganlarni Islomga da'vat kilardilar.

Shu kuni namozni davom ettirishga qaratilgan ishbilarmonlar bilan namoz o'qir, yangi yana qaytib, ularni Islomga va Ollohu Rasuliga da'vat qilardilar. Kechqacha ana shunday jang olib borilar. Ertasi kuni yangi zang boshlantirib, kun nayza buyi bulmosidan ular taslim bulishib, Vodil Quroni kuch bilan fat qiladilar. Ollah ularning mol-mulqolini musulmonlarga o'lja qilib berdi. U erdan ko'lab matolar va uy jixozlarini qulga kiritiladi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom Vodil Quroda to'rt kun turdi. U erdan olingan o'ljalarni ashoblariga taqsim qilib berdilar. Ikkinzor erlarni va xurmozorlarni yahudiylar qo'lga topshirib, ularni ham Xaybar ahli kabili omil (ishchi) sifatda qo'llab-quvvatlaydilar.

Ислом Нури

Таymo'z

Taymo'm yahudiylari Xaybar, Fadak va Vodil Quroning taslim kattaganini eshitishgan, musulmonlarga juda qanday qarshilik ko'rsata olmaysiz, aksincha, o'zlari sulh taklifini bilasizlar. Rasululloh solallohu alayhi va salam ulanishning takliflarini qabul qilishdi. Shunday kilib, ular oz uylarida yordam berishadi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam ularga kuyidagi vasiqani yozib berdilar: «Bu Muhammad Rasululloh Banu Odiyaga yozib bergan hujjatdir. Ular biznesimiz zimmamizda (ximoyamizda) bulib, jizya to'lab turadilar. Ularga tajovuz qilinmaydi, ular surgun ham qilinmaydilar. Ular tunu-kun omonlikdadirlar ». Ushbu hujjatni Xolid ibn Said yozdi.

Madinaga qayishlari

Shundan sung Rasululloh solallohu alayhi va salam Madinaga qarab yul olilar. Yo'lda odamlar bir vodiya tushib kelayotganlarda baland ovozda: «Ollohu akbar, Ollohu akbar, La ilaha ilalloh», deganda Rasululloh solallohu alayhi va salom: «Ovozlaringizni pasaytiringlar! Shubhasiz, sizlar kar yo go'yib zotga duo qilmayapsizlar, bundan tashqari eshituvchi va yaqinidagi Zotga duo qilmoqsizlar », dedilar.

Mana shu safarlardan qaytishlarda Rasululloh solallohu alayhi va salom tunda yo'l bosib, to'ng'a yoqin uxlagani yotdilar. Bilolga: «Bu kecha bizga quruvchi bo'ling» (yangi, bizni namozga uyg'oting), dedilar. Bilolning ham to'yasiga suyanib o'ldirgancha ko'zi ililib qolibdi. Shu uhlaganlariga kuchosh qizdira boshlaganda uyg'ondilar. Birinchi bolib Rasululloh solallohu alayhi va salom uyg'ondilar. Keyin bu vodiya chiqib, bir muncha yurganlardan sidanng tuxtab, bomzod namozini o'qituvchilar. Keyingi rivoyatlarda bu voqeaning ushbu safaridan boshka bir safarda bulgani ham aytilgan.

Ислом Нури

Хайбар янги тafsilotlarini yaxshi ko'rgan o'rganilgach, Rasululloh solallohu alayhi va salomning qayit kelishuvlari 7-hijriy safar oyining so'nggi kunlariga yaqin rabiul-dastlabki oyiga tug'ri kelganligi ma'lum bo'ldi.

Qarang: Sahihul Buxoriy: Zotu Qarad g'azotiy haqiqatdagi bob: 3/603, Sahih Musulmon: Zu Qarad va boshka g'azotlarni haqiqati bob: 2 / 113-115, Fatul Boriy: 7/460, 461, 463, Zodul maod: 2. / 120. ushbu g'azotning Xudaybiyadan keyin bulganiga imom Muslim Abu Said al-Xudriydan rivoyat qilingan boshka bir yashashis ham dalolat kiladi. Qarang: Kitobul-haj: 2/1001.

Yukoridagi ikki manba va Zodul maod: 2/120.

Fatul Boriy: 7/465, Zodul maod: 2/133.

Sahihul Buxoriy: 2/603, Sahih Muslim: 2/115.

Sahih Muslim: 2/115.

Sahihul Buxoriy: 2/603.

Magoziy al-Voqidiy: Xaybar g'azoti: 112-s.

Ibn Xishom: 2/329 va boshqalar.

Sahihul Buxoriy: 2/603, 604.

Sahih Muslim: 2/115, Sahihul Buxoriy: 2/603.

Ислом Нури

MANBALAR O'RTASIDA MARKABNI ULG'IRGAN KISHI HAQIDA, U O'LDIRILGAN VA QAL'A FATH ETILGAN KUN TUG'RISIDA IXTILOFLAR MAVJUD. Biz kuzatamiz voqea rivojini Imom Buxoriy rivoyat qilayotgan kurashlar o'qimoqdan chiqibdi.

Ibn Xishomdan qismqartma: 2/332.

Manjaniq - tosh otar, dabboba esa devor teshar og'ir kurollar bo'lib, hozirgi to'p va tanqollarning qadimiy ko'rinishlarini o'tkazadi.

Ibn Xishom: 2 / 331-337.

Zodul maod: 2/137.

Sahihul Buxoriy: 1/443, Fatul Boriy: 7 / 484-487.

Zodul maod: 2/139, Taboroniy, «Al-mujamus-sag'ir»: 1/19

Xuzoriy, «Tarixul-umamil-islomiya»: 1/128.

Sahihul Buxoriy: 1/54, 2/604, 606, Zodul maod: 2/137.

Qarang: Zodul maod: 2/139, 140, Fatul Boriy: 7/497. Ushbu qismda Buxoriy (1/449, 2/610, 860) va Ibn Xishomda (2/337, 338) muassasal va muxassar shakldagi rivoyat qilingan.

Rahmatan lil-alamin: 2 / 268-270.

Ibn Xishom: 2/337, 353.

Sahihul Buxoriy: 2/608.

Ислом Нури

Zodul maod: 2/146, 147.

Zodul maod: 2/147.

Ibn Sa'd: 1/279.

Sahihul Buxoriy: 2/605.

Ibn Xishom: 2/340. Bu juda mashxur voqealardan bo'lib, davom etadigan kitoblarning bayoni barchasida rivoyat qilingan. Qarang: Zodul maod: 2/147.